

PSZENŹYTO JARE

Uwagi ogólne i omówienie wyników

Udział pszenżyta jarego w strukturze zasiewów zbóż z mieszankami jest stosunkowo niewielki. Powierzchnia uprawy w ostatnich latach wynosiła poniżej 200 tys. ha.

W roku 2021 zarejestrowano jedną nową odmianę: Kompan. Aktualnie w krajowym rejestrze znajduje się 16 odmian pszenżyta jarego, wszystkie są polskiej hodowli.

W pszenżycie jarym wysoki poziom agrotechniki obejmuje obecnie tylko dwa zabiegi fungicydowe, połączone ze stosowaniem dolistnych preparatów wieloskładnikowych. Nie stosuje się natomiast regulatorów wzrostu, a nawożenie azotowe jest jednakowe na obu poziomach agrotechniki. Zmiany te wynikają z faktu, że nie ma zarejestrowanych środków chemicznych zapobiegających wyleganiu dla tego gatunku zboża.

W sezonie 2021 w badaniach w województwie mazowieckim brało udział 7 odmian. Doświadczenia prowadzone były w następujących jednostkach :

- Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Seroczynie
- Zakład Doświadczalny Oceny Odmian w Kawęczynie (pole na terenie IHAR Radzików)
- DANKO Hodowla Roślin ZHR O/ Laski

Miniony sezon wegetacyjny był mniej korzystny dla pszenżyta jarego. Wysokie plony uzyskano w Laskach. Znacznie słabiej pszenżyto plonowało w Seroczynie. Najlepiej plonującymi odmianami były: Santos i Impetus, najniżej Hugo. Wystąpiło nieznaczne porażenie przez choroby septoriozę i mączniaka prawdziwego liści.

Tabela 1. PSZENŹYTO JARE. Odmiany badane. Rok zbioru 2021

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do Krajowego Rejestru Odmian w Polsce	Adres jednostki zachowującej odmianę, a w przypadku odmiany zagranicznej – pełnomocnika w Polsce
1	2	3	4
1	MAMUT*	2016	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
2	HUGO*	2018	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL-99-307 Strzelce
3	ODYS*	2019	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL-99-307 Strzelce
4	SANTOS*	2019	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
5	GUCIO*	2020	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL-99-307 Strzelce
6	IMPETUS*	2020	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
7	KOMPAN*	2021	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL-99-307 Strzelce

„* ”-odmiana chroniona krajowym wyłącznym prawem hodowcy

Tabela 2. PSZENŹYTO JARE. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2021

Miejscowość	SDOO Seroczyn	ZDOO Kawęczyn Pole Radzików	DANKO HR ZHR O/LASKI
Powiat	Siedlce	Warszawa Zachód	Grójec
Kompleks rolniczej przydatności gleby	4	4	4
Klasa bonitacyjna gleby	III b	III	IV
PH gleby w KCI	6,0	5,2	6,6
Przedplon	Gorzycza biała	Soja	Rzepak ozimy
Data siewu	31.03	26.03	01.04
Obsada nasion(<i>szt./m²</i>)	450	450	450
Data zbioru	31.07	09.08	13.08
Nawożenie mineralne			
N na poziomie a ₁ (<i>kg/ha</i>)	95	109	110
N na poziomie a ₂ (<i>kg/ha</i>)	95	109	110
P ₂ O ₅ (<i>kg/ha</i>)	45	30	50
K ₂ O (<i>kg/ha</i>)	90	45	73
Nawożenie dolistne preparatami wieloskładnikowymi na poziomie a ₂ (<i>l/ha</i>)	Insol 3 – 1,0 l Insol 3 – 1,0 l	Insol 3 – 1,0 l Insol 3 – 1,0 l	DANKO Zboże – 1 kg DANKO Zboże – 1 kg
Środki ochrony roślin			
Zaprawa nasienna(<i>nazwa</i>)	Gizmo 060 FS	Gizmo 060 FS	Gizmo 060 FS
Herbicyd (<i>nazwa, dawka/ha</i>)	Gold 450 EC – 1,2 l	Mustang Forte 195 SE – 0,8 l	Biathlon 4D – 0,05 kg + Dash HC – 1 l
Insektycyd (<i>nazwa, dawka/ha</i>)	2 x Cyperkil Max 500 EC- 0,05 l	Cyperkil Max 500 EC- 0,05 l	Bulldock 025 EC -0,25 l
Tylko poziom a ₂			
Fungicyd pierwszy zabieg (<i>nazwa, dawka/ha</i>)	TipTop 500 SC -1,4 l	Duett Star 334 SE -1,0 l	Fandango 200 EC -1 kg
Fungicyd drugi zabieg (<i>nazwa, dawka/ha</i>)	Soligor 425 EC - 0,8 l	Soligor 425 EC - 0,8 l	Soligor 425 EC - 0,8 l
Regulator wzrostu (<i>nazwa, dawka</i>)	–	–	-

„ - ” nie zastosowano

Tabela 3. PSZENŹYTO JARE . Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru: 2021

Lp.	Cecha	Seroczyn		Kawęczyn		Laski	
		a ₁	a ₂	a ₁	a ₂	a ₁	a ₂
1	Termin kłoszenia (<i>dzień, m-c</i>)	11.06	12.06	11.06	12.06	11.06	11.06
2	Termin dojrzałości woskowej (<i>dzień, m-c</i>)	18.07	20.07	22.07	23.07	26.07	28.07
3	Wysokość roślin (<i>cm</i>)	102,0	105,1	97,4	100,9	97,8	98,1
4	Wyleganie roślin w fazie dojrzałości mleczone (<i>skala 9°</i>)	9,0	9,0	9,0	9,0	6,9	6,1
5	Wyleganie roślin przed zbiorem (<i>skala 9°</i>)	7,5	7,5	8,8	8,6	6,9	6,1
Porażenie przez choroby (<i>skala 9°</i>)							
6	Mączniak prawdziwy	8,7	-	9,0	-	7,3	-
7	Rdza brunatna	7,7	-	9,0	-	9,0	-
8	Septorioza liści	7,6	-	8,2	-	9,0	-
9	Septorioza plew	7,9	-	9,0	-	9,0	-
10	Masa tysiąca ziaren (<i>g</i>)	42,8	42,4	47,7	49,3	38,4	40,6
11	Wilgotność ziarna podczas zbioru (%)	13,8	13,8	14,7	14,8	10,9	11,5
12	Plon ziarna (<i>dt z ha</i>)	52,6	62,3	61,4	65,0	63,5	75,1

Wyniki średnie ze wszystkich badanych odmian

Skala 9° : 9 – oznacza stan najkorzystniejszy, 1 – oznacza stan najmniej korzystny

**Tabela 4. PSZENŹYTO JARE. Plon ziarna odmian w miejscowościach (% wzorca).
Rok zbioru: 2021**

Lp.	Odmiana	Poziom a ₁			Poziom a ₂		
		Seroczyn	Kawęczyn	Laski	Seroczyn	Kawęczyn	Laski
Wzorzec, dt z ha		<u>52,6</u>	<u>61,4</u>	<u>63,5</u>	<u>62,3</u>	<u>65,0</u>	<u>75,1</u>
1	Mamut	97	100	99	96	98	101
2	Hugo	103	96	85	102	101	94
3	Odys	96	96	95	99	93	90
4	Santos	98	110	111	103	116	109
5	Gucio	108	99	106	104	98	99
6	Impetus	103	101	112	100	97	111
7	Kompan	95	99	92	97	98	98

Wzorzec: wszystkie badane odmiany

**Tabela 5. PSZENŹYTO JARE. Plon ziarna odmian (% wzorca).
Lata zbioru: 2021, 2020, 2019.**

Lp.	Odmiana	Poziom a ₁					Poziom a ₂				
		2021	2020	2019	2020-2021	2019-2021	2021	2020	2019	2020-2021	2019-2021
Wzorzec, dt z ha		<u>59,2</u>	<u>65,9</u>	<u>55,2</u>	<u>62,6</u>	<u>60,1</u>	<u>67,5</u>	<u>73,8</u>	<u>55,7</u>	<u>70,7</u>	<u>65,7</u>
1	Mamut	99	116	98	108	105	98	114	97	107	104
2	Hugo	94	100	111	97	101	98	100	103	99	100
3	Odys	96	98	99	97	98	94	102	104	98	100
4	Santos	107	98	101	102	101	109	97	103	103	103
5	Gucio	104	92	-	98	-	100	88	-	94	-
6	Impetus	105	103	-	104	-	103	105	-	104	-
7	Kompan	95	-	-	-	-	97	-	-	-	-
Liczba dośw.		3	3	3	6	9	3	3	3	6	9

Wzorzec: wszystkie badane odmiany

**Tabela 6. PSZENŹYTO JARE. Porażenie odmian przez ważniejsze choroby na przeciętnym poziomie agrotechniki-a₁ (odchylenia od wzorca).
Lata zbioru: 2021, 2019-2021.**

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Rdza żółta		Rdza brunatna		Septorioza liści		Mączniak prawdziwy	
			2021	2019-2021	2021	2019-2021	2021	2019-2021	2021	2019-2021
Wzorzec (skala 9⁰)			<u>7,9</u>		<u>7,7</u>	<u>8,2</u>	<u>7,9</u>	<u>7,8</u>	<u>8,0</u>	<u>7,8</u>
1	Mamut	3	0,3	Nie wystąpiło*	0,3	0,1	0,1	-0,1	0,3	0,4
2	Hugo	3	0,3		-0,2	-0,2	-0,4	0,1	0,0	-0,2
3	Odys	3	0,6		-0,2	0,0	-0,2	0,0	-0,5	-0,2
4	Santos	3	-0,2		0,3	0,3	0,3	0,2	-0,5	-0,2
5	Gucio	2	-0,2		0,3	-	-0,2	-	0,3	-
6	Impetus	2	-0,4		-0,7	-	0,3	-	0,0	-
7	Kompan	1	-0,4		0,3	-	0,1	-	0,5	-
Liczba doświadczeń			2		1	4	2	5	2	6

Wzorzec: wszystkie badane odmiany. „*” - W latach 2019-2020 nie odnotowano porażenia rdzą żółtą.

**Tabela 7. PSZENŹYTO JARE. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian.
Lata zbioru 2021, 2019-2021**

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Wyleganie (skala 9 ⁰)				Wysokość roślin (cm)		Masa 1000 ziaren (g)	
			w fazie dojrzałości mleczej		przed zbiorem		2021	2019-2021	2021	2019-2021
			2021	2019-2021	2021	2019-2021				
Poziom agrotechniki a₁										
Wzorzec			<u>6,9</u>	<u>7,1</u>	<u>7,7</u>	<u>7,2</u>	<u>99,1</u>	<u>102,4</u>	<u>43,0</u>	<u>40,9</u>
1	Mamut	3	1,1	1,1	0,6	1,1	-1,1	-2,1	-2,8	-1,8
2	Hugo	3	-2,9	-0,9	-1,4	-0,9	4,3	3,1	-0,1	1,2
3	Odys	3	-0,9	-0,2	-0,5	-0,2	6,9	5,5	3,0	1,8
4	Santos	3	-0,9	-0,8	-0,4	-0,5	4,6	3,6	4,2	3,4
5	Gucio	2	0,1	-	0,3	-	-8,7	-	-1,1	-
6	Impetus	2	1,6	-	0,8	-	-5,2	-	0,1	-
7	Kompan	1	1,6	-	0,6	-	-0,7	-	-3,3	-
Poziom agrotechniki a₂										
Wzorzec			<u>6,1</u>	<u>6,8</u>	<u>7,4</u>	<u>7,2</u>	<u>101,3</u>	<u>102,9</u>	<u>44,1</u>	<u>42,1</u>
1	Mamut	3	2,4	1,2	0,9	1,0	-2,7	-2,7	-2,2	-1,7
2	Hugo	3	-0,6	-0,3	-0,6	-1,0	1,8	2,5	2,2	2,1
3	Odys	3	-0,6	0,0	-0,4	0,0	8,2	3,5	-0,6	-0,2
4	Santos	3	-2,6	-0,9	-1,1	-0,5	5,2	3,0	3,8	3,8
5	Gucio	2	-2,1	-	-0,6	-	-7,0	-	-0,9	-
6	Impetus	2	1,9	-	0,9	-	-4,0	-	1,1	-
7	Kompan	1	1,4	-	0,8	-	-1,5	-	-3,2	-
Liczba doświadczeń			1	4	3	8	3	9	3	9

Wzorzec: wszystkie badane odmiany

PSZENŹYTO JARE
CHARAKTERYSTYKA ODMIAN BADANYCH
I ZAREJESTROWANYCH W ROKU 2021
(sporządzona na podstawie listy opisowej odmian)

- 1. KOMPAN** - Odmiana pastewna. Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Odporność na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą i rynchosporiozę – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną, brunatną plamistość liści, septoriozę liści, septoriozę plew – średnia. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren przeciętna, wyrównanie ziarna dość dobre, gęstość ziarna w stanie zsylnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania mała. Zawartość białka duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.